

Μαθηματική Χρηματοοικονομική Θεωρία
ΣΕΜΦΕ 30-6-2010.

Θέμα 1. (1) Δώστε τον ορισμό του παιγνίου παικτών. Πότε το παιγνιό είναι καθαρής και πότε μεικτής στρατηγικής; Δώστε τον ορισμό της ισορροπίας κατά Nash.

(2) Δώστε τον ορισμό του ανταγωνιστικού παιγνίου και της συνάρτησης απόδοσης των παικτών $E(x, y)$. Δείξτε ότι:

$$\min_{y \in S_n} E(x, y) = \min\{E(x, e_1), E(x, e_2), \dots, E(x, e_n)\}.$$

Θέμα 2. Εστω η στοχαστική οικονομία με σύνολο καταστάσεων $S = \{1, 2, \dots, S\}$, σύνολο χρονικών περιόδων $T = \{0, 1, 2, \dots, T\}$ και διαμέριση πληροφορίας $\delta = \{\Delta_0, \Delta_1, \dots, \Delta_T\}$. Υποθέτουμε ότι ένα μέγεθος της οικονομίας (π.χ. χρηματοοικονομικό συμβόλαιο) αναπαρίσταται από τη συνάρτηση $x : T \times S \rightarrow \mathbb{R}$ και έστω $\Delta_{t_0} = \{\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_k\}$ και έστω $p = (p_1, p_2, \dots, p_S)$ είναι το διάνυσμα πιθανότητας των διαφόρων καταστάσεων.

- 1) Ποια είναι η φυσική σημασία της ιδιότητας: $x(t_0, i) = x(t_0, j)$ για κάθε $i, j \in \sigma_r$ και για κάθε $r = 1, 2, \dots, k$;
- 2) Ποια είναι η εκλέπτυνση (filtration) που αντιστοιχεί στη δ ;
- 3) Πότε η x είναι στοχαστική ανέλιξη και πότε είναι martingale;
- 4) Αν υποθέσουμε ότι έχουμε L χρηματοοικονομικά συμβόλαια με αποδόσεις $V^1, V^2, \dots, V^L$ και z είναι η επενδυτική στρατηγική (χαρτοφυλάκιο) να γραφεί ο τύπος της απόδοσης Y_t^z της επένδυσης z τη χρονική στιγμή t και ο τύπος της απόδοσης X_t τη χρονική στιγμή t της μοναδιαίας επένδυσης. Να γραφεί ο τύπος τιμολόγησης των συμβολαίων. Να εξηγήσετε τα σύμβολα που θα χρησιμοποιήσετε.

Θέμα 3. Αν στη στοχαστική οικονομία του προηγούμενου θέματος, $\Delta_t = \{\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_k\}$, και F_t η άλγεβρα που παράγεται από τη Δ_t , ποιό είναι το σύνολο των μετρήσιμων συναρτήσεων ως προς την F_t ? Αποδείξτε την απάντησή σας.

Άσκηση 4. Εστω μετοχή εξελίσσεται σύμφωνα με το διωνυμικό μοντέλο σε διάστημα τεσσάρων χρονικών περιόδων 0, 1, 2, 3 με αρχική τιμή $S_0 = 50$, συντελεστή ανόδου $a = 1.2$, συντελεστή καθόδου $b = 0.9$. Εστω δικαίωμα αγοράς W Ευρωπαϊκού τύπου που εγγράφεται στη μετοχή τη χρονική στιγμή 0 με τιμή εξάσκησης $k = 42$ και ημερομηνία λήξης $T = 3$. Να προσδιοριστεί το W και στη συνέχεια προσδιορίστε χαρτοφυλάκιο αντιστάθμισης του W . Το σταθερό επιτόκιο μεταξύ δυο χρονικών περιόδων είναι $r = 0.04$.

Άσκηση 5. Εστω στοχαστική οικονομία με σύνολο καταστάσεων $S = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$, σύνολο χρονικών περιόδων $T = \{0, 1, 2, 3\}$ και διαμέριση πληροφορίας $\Delta_0 = \{S\}$, $\Delta_1 = \{\{1, 2\}, \{3, 4, 5, 6\}\}$, $\Delta_2 = \{\{1, 2\}, \{3, 4\}, \{5, 6\}\}$, $\Delta_3 = \{\{1\}, \{2\}, \{3\}, \{4\}, \{5\}, \{6\}\}$, διάνυσμα πιθανοτητας $p = (\frac{3}{13}, \frac{2}{13}, \frac{1}{13}, \frac{1}{13}, \frac{4}{13}, \frac{2}{13})$ και έστω το τα χρηματοοικονομικό συμβόλαιο $V = (0, 1, 2, 1, 3, 1, 4, 0, 3, 2, 1, 6)$ (ως

προς τους κόμβους του δένδρου πληροφόρησης). Να γραφεί και στη συνέχεια να τιμολογηθεί το forward-start δικαίωμα αγοράς ευρωπαϊκού τύπου που εγγράφεται στο χρηματοϊκονομικό συμβόλαιο V τη χρονική στιγμή 0, με ημερομηνία λήξης τη χρονική στιγμή 3, τιμή εξάσκησης $k = 1$, ως πρός τη χρονική περίοδο 2.

Άσκηση 6. Περιγράψτε τα συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (*futures*). Πότε λέμε ότι επενδυτής υιοθετεί την αισιόδοξη θέση (*long position*) και πότε την απαισιόδοξη θέση (*short position*):

Εστω ότι επενδυτής επενδύει σε συμβόλαιο μελλοντικής εκπλήρωσης 1000 τραπεζικών μετοχών διάρκειας τριών μηνών και υιοθετεί τη *short position*. Η τιμή της μετοχής την ημερομηνία εγγραφής του συμβολαίου είναι 20 ευρώ, το αρχικό περιθώριο ασφάλισης (*initial margin*) είναι 20%.

Αν κατά το πρώτο επτάμερο η τιμή της μετοχής εξελίσσεται όπως στο παρακάτω πίνακα, συμληρώστε τον πίνακα ώστε να φαίνεται η εξέλιξη του περιθωρίου ασφάλισης και οι πιθανές ενέργειες του επενδυτή και σημειώστε ποιές από αυτές είναι υποχρεωτικές. Αν η αμοιβή του χρηματιστηριακού πράκτορα είναι 150 ευρώ, ποιο είναι το κέρδος ή η ζημιά του επενδυτή στο τέλος των επτά ημερών;

ημέρα	τιμή μετοχής	κέρδος μετοχής	συνολικό κέρδος	ύψος εγγύησης	ενέργεια
0	20	-	-	-	-
1	21	-	-	-	-
2	23	-	-	-	-
3	20	-	-	-	-
4	20	-	-	-	-
5	19.5	-	-	-	-
6	18.5	-	-	-	-
7	17.5	-	-	-	-